

— Skal eitt kjarn-orkukraftverk loysa føroyska orkutørv-in?

Sofus Johannesen, skrivstovumáður: — Nei, eg eri hart imóti, at vit fáa kjarn-orkuverk her.

Royndir og kann- ingar í útlandinum visa, at tilik eru sera vandamikil. Og sjálvt um tey sigast at vera trygg fyri umhvørvið, kann tað vera skjótt, at óhapp hendir, og tá er ikki lukkligt at vera fyri!

Tað má vera eitt ófrávikiligt krav frá føroyingum, at øll kjarnorka verður hildin langt higani frá. Best um einin kjarnorka verður nýtt nakrastaðni í heiminum.

Johannes Thomsen: — Tað haldi eg als ikki. Vit eiga at troysta aðrar orku- hættir, aðrenn vit fara at hugsa um kjarnorku. Tað skuldi verið ov mikið av vatni at fingið mun- andi av orku burtur úr. So at tosa um kjarnorku nú í 80-un- um haldi eg vera burturvið.

Ola Gordon Beck, umboðsmaður: — Hatta er so burtur- við, at tað er ikki svar vert.

Miðvís planlegging við almennari luttøku má vera grundarlagið undir vinnu-útbyggingini

sjónarmið

Hugtøk sum miðvís planlegging, »menningarstova« og kommunal og almenn stuðlan og luttøka ganga aftur í teimum sjei Sjóðarmið- unum, Sosialurin heitti á nakrar persónar um at skriva um vinnuna í dag og komandi í einum meira politiskum sjónarvinkli. Jóhann Mortensen, blaðmaður, sum stjórnar Sjóðarmiðnum, ger ein saman- drátt úr nokrum av hugsanunum, sum komu fram. Í 1970 gav Javn- aðarflokkurin ein bókling út um idnaðin í sjeiðtiðrunum. Sjóðarmið- ini kundu kanska inspirerað til at gjørt ein nýggjan bókling um hesa vinnulivsgreinina?

Í sjeið fylgjandi Hósdags-Sosialum hava sjeið javnaðarmenn í Sjóðar- miðnum viðgjørt føroyska vinnu og idnað. Teir hava gjørt sínar hugleið- ingar um fortreytir fyri idnaðinum, fíggingarspurningin og møguleik- arnar, umstøðurnar í sini heild, ognarviðurskiptini og møguleikarnar hjá føroyska idnaðinum í framtíðini.

Blaðið fór undir hetta orðaskifti av tveimum orsökum. Í fylgiskjølunum til lögmannsrøðuna á olavsøku sást, at iløgurnar í vinnuna minkaðu munandi í fjør og at útlitið fyri næstu árinu ikki eru tey bestu. Og partvist av at Dimmalætting í eini oddagrein skulðsetti javnaðarhugsanina fyri ikki at vilja stuðla undangongu- monnum, og at henda hugsanin metti einstaklings avrek sum samfelags- ljuga fíggingdálgt í óteljandi dønum.

Við hesi skulðseting til grund, legði Jákup Lindenskov, sum sjálvur var landsstýrismaður í idnaðarmálum øll sjeiðtiðrin, fyri. Hann visti á, at hesi árinu fekk landsstýrið í lag teir grunn- ar og ta lóggávuna — Menningar- grunnurin og Idnaðargrunnin og lög- ina um veðhald til smærri idnaðar- grunnin og játanina til idnaðar- fremjandi endamálið — sum hevur verið fortreytin fyri vinnulivsut- byggingini hesi síðstu árinu.

Vilhelm Johannesen, eisini fyrrver- andi landsstýrismaður í idnaðarmál- um, visti á, at boð vóru eftir tí al- menna, nú útlit er fyri minkandi iløgum í idnaðin, samstundis sum tørvurin á nýggjum arbeiðsplássum er vaks- andi.

Norðoya-tingmaðurin visti á, at treytin fyri eini skynsamari útbyg- ging er tann atlaða »menningarstov- an«, sum sambært idnaðaralitinum skal vera ráðgevi hjá politisku mynd- uguleikum, grunnunum, feløgum og einstaklingum, ið hava ætlan um at reka idnað av einum ella øðrum slag.

Eftir metan Vilhelms skal hesin

stovnurin serstakliga kanna mögu- leikarnar fyri idnaði í teimum portum av landinum, har tørvur er á arbeiðs- skapandi virksemin.

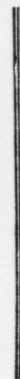
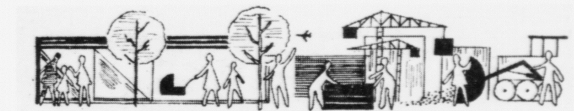
Løgtingsmaðurin Jørgen Thomsen vildi vera við, at skulu smáplássini hava møguleika at koma við í út- byggingini av arbeiðsplássum, má landið, hitt almenna, hava møguleika at seta munandi meira av partapen- ingi í. Sjálvur mælti hann til, at annar av grunnunum setti eini 20—25 pst. í, meðan landskassin setti síni 20 pst. í. Hetta vildi økt munandi um möguleikarnar, vildi Eysturoyar-tingmaðurin vera við.

Annars fýltist Jørgen á, at lands- stýrið bæði sendi Nónhamar og Teistan til útlandið at umvefja, tá føroyskar skipasmiðjur saktans kundu gjørt hesi bæði, og kom til niðurstøðuna: — Hetta má takast sum ein undirmerking av føroyskum handverkari og av føroyskum landvirkum. Hvat kunnu vit vænta, tá landsins myndugleikar gera so?

Valevnið hjá Javnadærflokkinum í Gøtu, Niklas Magnussen, maskin- meistari, viðgjörði frystigoymslu- viðurskipti og hogguslokkin. Somu- leidis kom hann inn á aling og gægu- veiði. Niklas visti á, at tá talan er um at veidda gægu til matna, standa vit yvir fyri nokrum heilt nýggjum, og yvamálini eru nógv um hetta tiltakið, og at nógvur royndir mugu gerast, hvussu gæga kann fiskast á so ratio- nellan sum gjørligt, um tilvirkan á landi og marknaðarføring.

Um stuðul skrivaði Niklas, at slik- ar royndir mugu stuðlast á besta hátt, tí royndirnar eru kostnaðar- miklar.

— Skal nokur nýskapan vera frámd, má tað almenna taka undir og stuðla. Tað er royndur lutur, at í felag kunnu vera tikin tøk og uppgávur loystar, sum einstakling- urin ikki evnar. Tað má av hvørjum ári nýtast nakað av peningi, sum litið

Í ÁTTATI

Idnaður í sjeiðtið- árunum

sæst aftur til í fyrstu syftu, men sum í fleiri ferum stimbrar, soleiðis at úr royndum skapast »lonandi vinna, skrivaði Niklas í niðurstøðuni.

Bygðaráðsformaðurin í Miðvági, Hans Jørgensen, viðgjörði ognar- viðurskipti í vinnulivinum. Eftir met- ingini hjá Hansi er tað best, um tey ið arbeiða á einum virki eiga tað saman við kommunu og landi, og at eingin stórir privateigari er við, so tað slepst undan at privat áhugamál koma fram um tørvin hjá bygðini, fólkinum.

Og í niðurstøðu síni segði Hans m.a.:

— Vit mugu ansa eftir, at vit ikki koma í gamla samfelagsmynstrið aftur, har teir fáu, sterku »vinnulivs- menninir« stýrdu búsetninginum. Vit skulu í staðin lata tað vera høv- uðssetning okkara, at heimbygdin skal yvirleva, tí vit vilja tað. Vit taka sjálvi stigið og ábyrgdina. Vit halda upp á sanna nærdemokratiið, har fólkið alt umsitur peningin. Vit goð- taka ikki, at peningurin skal flyta fólkið, har tað gagnar honum best.

Martin Djurhuus, skrivari, kom inn á spurningin, um tað ikki er rætt at beina serligu fyrimunirnar hjá fiskivinnuni — stuðulin — eisini á aðrar vinnugreinar.

— Føroyar hava upplivað stóra framgongd við at byggja búskapin á spesialisering í fiskivinnuni. Vans- arnir av hesi spesialisering eru sjónskir. Búskapurin er viðbrekin og úrvalið av starvsmøguleikum av- markað.

— Ynski um ein minni viðbreknan búskap kann føra við sær, at tað er klókt at beina ein part av framleiðslu- kreftunum inn í aðrar vinnur, hóast hesar ikki geva eins stóra miðal- inntøku sum høvuðsvinnan, skrivaði Marin.

Eisini visti hann á, at fyri samfel- agsbúskapin er tað ein fyrimunur, at hitt almenna ávirkar avgerðir

vinnulivsins, tá ið hesar annars høvdu verið tiknar á einum ófull- komnum samfelagsbúskaparlígum grundarlagi.

Seinasta Sjóðarmið skreivaði Jan Muller, blaðmaður á Sosialinum. Hann kom inn á nýskapanirnar í hesi broytingartíð, og visti m.a. á, at ein meiri miðvís planlegging og erligheit má vera grundarlagið undir eini út- bygging av vinnulivinum.

Í samband við planlegging metti hann, at hesir spurningar mugu svar- ast, aðrenn farið verður undir eina nýggja framleiðslu: hvat kreyst av iløgum, hvussu stórir er marknað- urin, hvat gevur framleiðslan av arbeiði, og hvussu verður fíggarliga grundarlagið undir atlaða fram- leiðsluni.

Hvør skal taka sær av hesi plan- legging. Jú, Jan helt, at stundin er komin at stovna atlaða »menningar- stovuna«, sum skal hava til uppgávu at samskipa alla idnaðarútbygging á landi.

Eitt er, sum Jan skrivaði, at fram- leiða verur, annað er at skulu tær hava nakran tjans í kappingini við tær innfluttu vørurnar av sama slag, so mugu føroyingar eisini keypa føroyskt.

— Her mugu virkini gera sær greitt, at føroysku vørurnar ikki sel- jast av berum tjóðskaparhuga. Okk- ara vørur mugu vera kappingarførar bæði í prisi og goðsku, visti Jan á.

Her er gjörður ein stuttur saman- dráttur burtur úr tí, sum kom fram í Sjóðarmiðnum um, hvussu vit á skilabesta hátt fjálgja um og út- byggja idnaðin og vinnuna í heila tikið og hvussu hon skal umsita. Nógv annað kundi verið tikið fram og viðgjört. Men kanska koma tank- arnir hjá hesum sjeið Sjóðarmið- skrivarunum politiskum myndugleik- unum, einstaklingum og flokkum, til goðar og kveikja onkran goðan neista.

Tað sum ikki kann standa má falla

— Hetta var gamla slagordið hjá sambandsflokkinum og serstakliga fólkaflokkinum. Í dag hevur sjálvstýrisflokkurin gjørt tað til sítt slagord

Vilhelm Johanne- sen, lögtingsmaður, hevur skrivað polit- isku viðmerkingina

Fyri stuttum hevði lands- stýrismaðurin hjá sjálv- stýrisflokkinum eina grein í Tingakrossi. Hann var sera harmur um, at hans-

ara egna liberala borgar- liga landsstýri, sokallað borgarlaga alternativði, eins og undanfarna lands- stýri, stuðlar vinnuni í alt

ov stóran mun.

Landsstýrismaðurin skrivaði um vandan fyri eini sosialisering av vinnu- livinum og um almenna

upplegging í vinnulivi. Tá ein hevði lisið hesa greinina hjá landsstýris- manninum, kundi ein ikki Framhald á síðu 10

politisk viðmerk- ing